

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 17 0 St 090201 18 Spp
Sarajevo, 20.02.2019. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, odlučujući o zahtjevu Općinskog suda u Bihaću od 23.11.2018. godine za rješavanje spornog pravnog pitanja u predmetu Općinskog suda u Bihaću broj: 17 0 St 090201 18 St, na osnovu odredbe člana 61.a ZPP, te odredbe člana 18. Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju Federacije BiH i Brčko Distrikta na sjednici Građanskog odjeljenja održanoj 20.02.2019. godine donio je

O D L U K U

Odbija se zahtjev Općinskog suda u Bihaću broj 17 0 St 090201 18 St od 23.11.2018. godine za rješavanje spornog pravnog pitanja u predmetu broj 17 0 St 090201 18 St.

O b r a z l o ž e n j e

Dopisom od 23.11.2018. godine Vrhovnom sudu Federacije BiH obratio se, na prijedlog stranke, Općinski sud u Bihaću sa zahtjevom za rješavanje spornog pravnog pitanja u smislu odredbe člana 61.a ZPP.

Sporno pravno pitanje definisano je na slijedeći način:

„Da li jedini povjerilac dužnika, čije je potraživanje u cijelosti osigurano založnim pravom na imovini dužnika, ima pravni interes za podnošenje prijedloga za otvaranje stečajnog postupka, da li je podnijeti prijedlog dopušten, odnosno da li se isti ima odbaciti kao nedopušten od strane prvostepenog suda.“

Podnositelj prijedloga za rješavanje spornog pravnog pitanja „Interwork“ d.o.o Bosanski Petrovac, protiv koga je Sberbank BH d.d. Sarajevo podnijela prijedlog za otvaranje stečajnog postupka (radi namirenja povjerioca stečajnog dužnika unovčenjem njegove imovine), u prijedlogu navodi da je Sberbank BH d.d. Sarajevo razlučni povjerilac koji svoja potraživanja može ostvariti iz založene nepokretne i pokretne imovine dužnika u izvršnom postupku i da nema pravni interes da se nad dužnikom otvori stečajni postupak. Ukazuje na različita shvatanja i donesene odluke Općinskog suda Bihać, Općinskog i Kantonalnog suda Sarajevo, Okružnog privrednog suda Banja Luka, Višeg privrednog suda Banja Luka i Vrhovnog suda Republike Srpske. Zbog specifičnosti predmetnog slučaja, koji nisu česti, te zbog posljedica za privredno društvo

otvaranjem stečajnog postupka u odnosu na izvršni postupak, smatra osnovanim i potrebnim donošenje odluke o spornom pravnom pitanju.

U obrazloženju zahtjeva za rješavanje spornog pravnog pitanja prvostepeni sud navodi da je Sberbank BH d.d. Sarajevo 07.02.2018. godine istom sudu podnijela prijedlog za otvaranje stečajnog postupka nad imovinom „Interwork“ d.o.o. Bosanski Petrovac, zbog nastupanja njegove platežne nesposobnosti za vraćanje duga po osnovu kredita. Uz prijedlog predlagatelj je priložio ugovore i anekse ugovora o dugoročnom kreditu, ugovore o zasnivanju hipoteke i ugovore o zalogu na pokretnim stvarima.

Rješenjem Općinskog suda u Bihaću broj 17 0 St 090201 18 St od 27.04.2018. godine, stečajni sudija, odlučujući o prijedlogu stečajnog povjerioca Sberbank BH d.d. Sarajevo za otvaranje stečajnog postupka nad imovinom privrednog društva-stečajnog dužnika d.o.o. „Interwork“ Bosanski Petrovac pokreće prethodni postupak radi utvrđivanja uvjeta za otvaranje stečajnog postupka nad imovinom privrednog društva d.o.o. „Interwork“ Bosanski Petrovac. Imenuje se privremeni stečajni upravnik i određuju obaveze privremenog stečajnog upravnika (u izreci rješenja određeno nabrojane). Privremeni stečajni upravnik je dužan podnijeti svoj izvještaj sudu u roku od 30 dana od dana prijema rješenja, u kojem će izvijestiti o poduzetim radnjama i iznijeti svoje stručno mišljenje o zatečenom stanju. Rješenje se objavljuje u Službenim novinama Federacije BiH i na oglasnoj tabli suda, te se povjerioci pozivaju da privremenom stečajnom upravniku bez odlaganja saopće koje će mjere osiguranja na predmetima stečajnog dužnika oni zahtijevati.

Protiv navedenog rješenja d.o.o. „Interwork“ je podnio žalbu koja je rješenjem od 05.06.2018. godine odbačena kao nedopuštena, dok je dopuna žalbe odbačena kao neblagovremena rješenjem od 14.06.2018. godine. Rješenjem od 05.06.2018. godine stečajni sudija je odredio ročište radi saslušanja direktora d.o.o. „Interwork“ Bosanski Petrovac. Rješenjem Kantonalnog suda u Bihaću broj 17 0 St 090201 18 Pž od 04.09.2018. godine odbijene su kao neosnovane žalbe d.o.o. „Interwork“ Bosanski Petrovac izjavljene na rješenja Općinskog suda u Bihaću broj 17 0 St 090201 18 St od 05.06.2018. godine i od 14.06.2018. godine kojim su žalba i dopuna žalbe odbačene.

U podnesenom prijedlogu za rješavanje spornog pravnog pitanja stečajni dužnik navodi da je donošenjem rješenja o imenovanju privremenog stečajnog upravnika stečajni dužnik onemogućen da dokazuje da nisu ispunjeni uvjeti za predlaganje otvaranja stečajnog postupka, da je iz popisne liste stečajnog dužnika vidljivo da je sva imovina stečajnog dužnika pod založnim pravom u korist podnosioca prijedloga za otvaranje stečajnog postupka, koji ima svojstvo razlučnog povjerioca, koji je ovlašten na odvojeno namirenje, pa stoga nema pravni interes da se nad dužnikom otvori stečajni postupak, jer svoja prava namirenja može ostvariti kroz izvršni postupak. Navodi da je u prijedlogu naveden dug u iznosu od 3.417.593,00 KM, a da su založene nekretnine i pokretne procijenjene na ukupan iznos od 7.654.735,00 KM što dokazuje da je predlagatelj imao pravni interes da pokrene izvršni postupak. Smatra da je neophodno da se zauzme stav o navedenom spornom pravnom pitanju bez obzira što se ovakva pravna situacija ne pojavljuje često i u velikom broju slučajeva.

U izjašnjenju na prijedlog za rješavanje spornog pravnog pitanja, podnosilac prijedloga za otvaranje stečajnog postupka navodi da se protivi prijedlogu, da je isti podnesen samo radi odugovlačenja stečajnog postupka, da ga nije moguće isticati u stečajnom postupku kada se imaju u vidu odredbe člana 8. i 11. Zakona o stečajnom postupku, pa predlaže da se prijedlog odbije i nastavi sa provedbom daljnjih stečajnih radnji.

Prvostepeni sud je u podnesenom zahtjevu naveo da je imenovanje privremenog stečajnog upravnika u skladu sa članom 14. stav (1) Zakona o stečajnom postupku radi utvrđivanja postojanja razloga i uvjeta za otvaranje stečajnog postupka i radi istraživanja svih okolnosti koje su od značaja za otvaranje stečajnog postupka. Odluka suda od 27.04.2018. godine je u skladu sa važećom sudskom praksom Kantonalnog suda u Bihaću izraženom u odluci broj 17 0 St 045567 14 Pž od 14.02.2014. godine.

Imajući u vidu činjenicu da se u konkretnom slučaju radi o pravnoj situaciji koja se pojavljuje vrlo rijetko i u veoma malom broju slučajeva prvostepeni sud izražava sopstveno tumačenje uz mišljenje da se ne radi o spornom pravnom pitanju kada je predmetna pravna situacija jasno regulisana pravnim propisima, odredbama Zakona o stečajnom postupku, koje su primijenjene prilikom donošenja odluke o pokretanju prethodnog postupka radi utvrđivanja uvjeta za otvaranja stečajnog postupka i odluke o imenovanju privremenog stečajnog upravnika.

Odredbom člana 61.a) ZPP propisano je da ako u postupku pred prvostepenim sudom u većem broju predmeta postoji potreba da se zauzme stav o spornom pravnom pitanju koje je od značaja za odlučivanje o predmetu postupka pred prvostepenim sudovima, prvostepeni sud će po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke zahtjevom pokrenuti postupak pred Vrhovnim sudom Federacije BiH radi rješavanja spornog pravnog pitanja, a odredbom člana 61.b) ZPP je propisano šta zahtjev suda za rješavanje spornog pravnog pitanja treba sadržavati. Iz navedenih odredaba proizlaze sljedeće procesne pretpostavke za dopustivost zahtjeva za rješavanje spornog pravnog pitanja:

- da je predmetno sporno pravno pitanje od značaja za odlučivanje o predmetu postupka pred prvostepenim sudom;
- da pred prvostepenim sudom u većem broju predmeta postoji potreba da se zauzme stav prema spornom pravnom pitanju;
- da zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja sadrži kratak prikaz utvrđenog stanja stvari u konkretnoj pravnoj stvari, navode stranaka o spornom pravnom pitanju, i razloge zbog kojih se sud obraća sa zahtjevom za rješavanje spornog pravnog pitanja
- da sud uz zahtjev priloži i sopstveno tumačenje spornog pravnog pitanja

Polazeći od toga da sporno pravno pitanje nije tzv. prejudicijalno pitanje definirano Zakonom o parničnom postupku kao pitanje „postojanje nekog prava ili pravnog odnosa“ (član 12. stav 1. ZPP), odnosno izvjesnog subjektivnog prava koje može biti samostalni predmet odlučivanja u nekom drugom postupku pred sudom ili drugim

nadležnim organom, a od čijeg rješenja neposredno zavisi odluka o predmetu spora, odnosno glavnoj stvari u konkretnoj parnici, to se pod „pravim pitanjem“ u odnosu na poseban postupak njegovog rješavanja podrazumijeva pitanje „tumačenja sadržine i donošaja materijalne pravne i procesne pravne norme ili kvalifikacije jednog pravnog instituta“. „Sporno pravno pitanje“ predstavlja sporno pitanje po pravnom značenju pravne norme, materijalne ili procesne, koja treba da se primijeni na konkretno činjenično stanje. Riječ je o tumačenju prava radi njegove primjene. Sporno pravno pitanje koje se postavlja Vrhovnom sudu mora biti od prejudicijelnog značaja za odlučivanje u većem broju predmeta.

Rješavajući sporno pravno pitanje kako je postavljeno, Vrhovni sud Federacije je odlučio da pravno pitanje kako ga definiše predlagatelj ne predstavlja sporno pitanje u postupku pred prvostepenim sudom u smislu navedenog tumačenja pojma spornog pravnog pitanja, pa shodno tome nije od značaja za odlučivanje u većem broju predmeta u postupku pred prvostepenim sudom.

U konkretnom slučaju se radi o tome da se stranka u postupku (protivnik predlagatelja) radi otvaranja stečajnog postupka nad stečajnim dužnikom, dakle stečajni dužnik „Interwork“ d.o.o. Bosanski Petrovac ne slaže sa rješenjem o pokretanju prethodnog postupka radi utvrđivanja uvjeta za otvaranje stečajnog postupka nad njegovom imovinom i sa odlukom o imenovanju privremenog stečajnog upravnika. Svoje neslaganje protivnik predlagatelja temelji na činjenici da je predlagatelj otvaranja stečajnog postupka povjerilac, čije potraživanje je obezbijeđeno zasnivanjem založnog prava (hipoteke) na nekretnini dužnika, da ima svojstvo razlučnog povjerioca i da ima mogućnost da pokrene izvršni postupak i pokuša se namiriti iz založenih nekretnina i pokretnih stvari sa svojim potraživanjem.

Povjerioci koji imaju razlučno pravo na nekom predmetu stečajne mase su ovlašteni na odvojeno namirenje iz predmeta razlučnog prava za glavno potraživanje, kamate i troškove (član 38. stav 1. Zakona o stečajnom postupku).

Pravni interes za otvaranje stečajnog postupka imaju samo oni povjerioci koji se mogu naplatiti iz stečajne mase. U konkretnom slučaju bi predlagatelj kao razlučni povjerilac u smislu člana 39. Zakona o stečajnom postupku imao pravo na razmjerno namirenje iz stečajne mase samo da se odrekao odvojenog namirenja ili da se nije uspio odvojeno namiriti.

Navedeni razlozi protivnika predlagatelja u postupku po prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka od značaja su za fazu postupka koja slijedi nakon donošenja rješenja o pokretanju prethodnog postupka od 27.04.2018. godine u poglavlju 3 (otvaranje stečajnog postupka) Zakona o stečajnom postupku. Članom 43. Zakona o stečajnom postupku (odluka o prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka) određeno je:

- (1) Stečajni sudija zakazat će ročište vezano za uvjete za otvaranje stečajnog postupka nakon što primi izvještaj privremenog stečajnog upravnika zajedno s mišljenjem vještaka koji je eventualno imenovan da ocijeni nesolventnost

- stečajnog dužnika. Na ročište se poziva predlagač, a ako je to moguće i stečajni dužnik i privremeni stečajni upravnik, te ako je neophodno i vještaci.
- (2) Stečajni sudija donijet će odluku o otvaranju stečajnog postupka ili odbiti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka u roku od tri dana od zaključenja stečajnog ročišta.
  - (3) U odluci o odbijanju prijedloga za otvaranje stečajnog postupka stečajni sudija odlučit će o troškovima postupka.
  - (4) Stečajni sudija otvara stečajni postupak nad imovinom stečajnog dužnika ako je prijedlog dopušten, ako postoji stečajni razlog i ako će imovina stečajnog dužnika, prema predviđanju, biti dovoljna da pokrije troškove postupka. Ukoliko imovina stečajnog dužnika ne pokriva troškove postupka, a prijedlog je dopušten i osnovan, stečajni sudija može otvoriti postupak ako zainteresirano lice predujmi dovoljan novčani iznos. Predujam se uključuje u obavezu stečajne mase.
  - (5) Ako je imovina stečajne mase nedovoljna za vraćanje predujma uplaćenog za troškove postupka, lice koje je uplatilo takav predujam može zahtijevati povrat od svakog lica koje je bilo obavezno da podnese prijedlog za pokretanje stečajnog postupka, a svojom krivicom je propustilo da to učini.

Odredbom člana 61.a) ZPP, kojom je u parnični postupak uvedena mogućnost rješavanja spornog pravnog pitanja, propisano je da će prvostepeni sud po službenoj dužnosti, ili na prijedlog stranke, zahtjevom pokrenuti postupak pred Vrhovnim sudom Federacije BiH radi rješavanja spornog pravnog pitanja, ako u postupku pred prvostepenim sudom u većem broju predmeta postoji potreba da se zauzme stav o spornom pravnom pitanju koje je od značaja za odlučivanje o predmetu postupka pred prvostepenim sudovima.

U zahtjevu koji je podnio Općinski sud u Bihaću se navodi da se pitanja zbog kojih se protivnik predlagatelja obratio sudu sa zahtjevom za rješavanje spornog pravnog pitanja ne pojavljuju često u prvostepenom postupku zbog čega prvostepeni sud smatra da to pitanje nije od značaja za odlučivanje u konkretnom predmetu, a posebno iz razloga što će odgovori na postavljena pitanja biti poznati nakon donošenja odluke o prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka.

Cijeneći da se radi o osporavanju odluke prvostepenog suda o pokretanju prethodnog postupka radi utvrđivanja uvjeta za otvaranje stečajnog postupka, kao odluke donijete u prethodnom postupku, prije nego što je i odlučeno o prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka a od ovog suda traži izjašnjenje o primjeni propisa prilikom odlučivanja o prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka, u konkretnom slučaju se ne radi o spornom pravnom pitanju iz člana 61.a, koje bi bilo od značaja za odlučivanje u većem broju predmeta u postupku pred prvostepenim sudom. Radi se o primjeni materijalnog prava na konkretno činjenično stanje, a ne o tumačenju pravne norme kao neodređene, neprecizne ili nejasne.

Odredba člana 61.d stav 2. ZPP reguliše da će Vrhovni sud Federacije BiH odbiti riješiti sporno pravno pitanje ako ono nije od značaja za odlučivanje u većem broju predmeta u postupku pred prvostepenim sudom.

Iz navedenih razloga Vrhovni sud Federacije je primjenom navedene odredbe člana 61.d stav 2. u vezi sa članom 61.a ZPP na sjednici Građanskog odjeljenja održanoj 20.02.2019. godine odbio zahtjev Općinskog suda u Bihaću za rješavanje spornog pravnog pitanja.

Predsjednica Građanskog odjeljenja
Zdravka Grebo-Jevtić, s.r.